

Dr. Abdurrahman Kayıklık

Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku Anabilim Dalı

ANONİM ŞİRKETİN TEMSİLİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XXI
KONUNUN TAKDİMİ, SINIRLANMASI VE METOT	1

BİRİNCİ BÖLÜM ANONİM ŞİRKETİN TEMSİLİNE TEPEDEN BAKIŞ: TEMEL TESPİTLER VE DİNAMİKLER

I. Anonim Şirketin Temsili Hakkında Temel Tespitler	5
A. Anonim Şirketin Organsal, İradî ve Kanunî Temsili Mümkündür...5	
1. Ayrım ve Önemi	5
2. Organsal Temsil.....	7
a. Kavram	7
b. Organsal Temsilin Hukukî Niteliği.....	7
c. Anonim Şirket Özelinde Organsal Temsilciler	15
3. İradî Temsil.....	20
4. Kanunî Temsil.....	21
B. Anonim Şirketin Temsili, Ticarî Temsilin Bir Görünümüdür	21
II. Yetki Kapsamına Dair Esaslar	24
A. Kavramsal Tercihe Dair Açıklama	24
B. Organsal Temsil Yetkisinin Genişliği Esası	27
C. Yetkilerin Sınırlanabilmesi İmkânı.....	30
III. Tarihi Gelişim	33
A. 1926 Tarihli Türk Ticaret Kanunu.....	33

B. 1956 Tarihli Türk Ticaret Kanunu.....	35
C. 2011 Tarihli Türk Ticaret Kanunu.....	39
D. TK 371(7) Düzenlemesi	40
IV. Kökenler: Karşılaştırmalı Hukuk	41
A. İsviçre Hukuku.....	41
B. Alman Hukuku	45
C. AB Hukuku.....	51
V. Anonim Şirketin Ehliyeti.....	54
A. Anonim Şirketin Hak Ehliyeti	54
B. Anonim Şirketin Fiil Ehliyeti	57

İKİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKETİN ORGANSAL TEMSİLİ

I. Bölüm Kapsamı Üzerine.....	59
II. Organsal Temsil Yetkisinin Edinilme Anı	60
A. Üyelik Sıfatının Kazanılması veya Yetki Devriyle	60
B. İlk Esas Sözleşmeyle	63
III. Yetkiyi Kullanacak Kişilerin Belirlenmesi	66
A. Temsil Usulü	66
1. Yedek Kural: Herhangi İki Organsal Temsilci Tarafından Temsil	66
2. Esas Sözleşmeyle Farklı Düzenleme İmkânı.....	69
B. Yetki Devri Yapılmamışsa	76
C. Temsil Yetkisinin Devri.....	76
1. Yetki Devri Kavramı ve Devrin Sonuçları	76
a. Kavram	76
b. Devrin Sonuçları.....	77
c. Yetki Verilmesinden Farkları	79
d. Yönetim Yetkisinin Devriyle İlişkisi	81
2. Yetki Devrinin Şartları ve Devir Usulü.....	87

a. Esas Sözleşme Hükmü veya İç Yönerge Gerekmemesi	87
b. Devre Engel Esas Sözleşme Hükmü Olmaması	93
c. Yönetim Kurulu Kararı.....	95
d. Gerekli Sayıda Üyenin Yetkili Olması Şartı	97
e. Tescil ve İlan	100
f. Devir Usulü ve Şartlarına Aykırılığın Sonuçları	100
3. Yetkinin Devredilebileceği Kişiler	102
4. Yetkinin Geri Alınması.....	108
D. Temsile Yetkili Kişilerin Tescili ve İlanı	109
1. Tescili Gereken Yetkiler	109
2. Hukukî Sakatlıkların Etkisi.....	113
E. Şirket Adına Atılacak İmzaların Şekli.....	117
1. İmzanın İşlevi ve Şekli	117
2. Şirket Tarafından Düzenlenen Belgelerde Yer Alacak Bilgiler	121
3. İmza Beyannamesi	122
IV. Organsal Temsil Yetkisinin Sona Ermesi.....	123
A. Genel Olarak	123
B. Yetkinin Geri Alınması.....	124
C. Yönetim Kurulu Üyesinin Azli	125
D. Yönetim Kurulu Üyelerinin Görev Süresinin Dolması.....	126
E. İstifa.....	131
F. Yetki Sona Erdikten Sonra Yapılan İşlemler.....	132
1. Yetki Tescil Edilmişse	132
2. Yetki Tescil Edilmemişse	133
V. Temsil Yetkisinin Kapsamı	136
A. Yetki Çerçevesi ve Kanun Koyucunun Yaklaşımı	136
B. Kanunî Sınırlar.....	138
1. İşletme Konusu.....	138
a. Amaç ve İşletme Konusu	138
b. Yaklaşım.....	140

c.	İşletme Konusu Kavramı	143
d.	İşletme Konusu Dışında Kalan İşlemler	144
	i. Genel Olarak	144
	ii. Başka Şirketlere İştirak	148
	iii. Teminat İşlemleri.....	149
	iv. Bağışlama İşlemleri	153
e.	Aykırlığın Sonuçları	161
	i. Hükümsüzlüğün (veya Geçerliliğin) Türü	161
	ii. Üçüncü Kişinin İyi Niyetli Olmaması	164
	iii. Üçüncü Kişinin İyi Niyetli Olmadığının İleri Sürülmesi	167
f.	İşletme Konusu Dışı İşleme Muvafakat Edilmesi	169
2.	Genel Kurulun Yetkileri	171
	a. Yaklaşım.....	171
	b. Temsil Yetkisinin Genel Kurulda Olduğu Hâller.....	172
	i. Genel Olarak	172
	ii. Aciliyet Hâlinde Şirketi Genel Kurulun Temsil Edip Edemeyeceği Sorunu	174
c.	Genel Kurulun Özel Yetki Vermesi Gereken Hâller.....	175
	i. Genel olarak.....	175
	ii. Önemli Varlık Satışı: Genel Olarak TK 408(2)(f) ..	179
	iii. Tartışmalar Ekseninde TK 408(2)(f).....	184
	iv. Yetkilendirme Kararının Hükümsüzlüğü ve Sonuçları	193
d.	Tamamlayıcı Unsur Olarak Genel Kurul İştiraki Gereken Hâller.....	195
C.	İradî Sınırlar.....	196
	1. Genel Olarak	196
	2. Tescili Caiz Sınırlamalar.....	196
	a. Birlikte Temsil Kaydıyla.....	196
	b. Merkez veya Şube İşleriyle	202

c. Tescili Caiz Sınırlamaların İleri Sürülmesi	205
3. Tescili Caiz Olmayan Sınırlamalar	207
a. Genel Olarak	207
b. İleri Sürülebilme Bakımından.....	209
c. Genel Kurulun Temsil Yetkisine İlave İradî Sınırlar Getirip Getiremeyeceği Sorunu	213
D. Temsilcinin Menfaat İhtilafı Bulunan Hâller	219
1. Genel Olarak	219
2. Şirketler Hukukunda Menfaat İhtilafı İçeren İşlemler	222
a. Yasaklayıcı Düzenlemeler: TK 358 ve 395(2)	223
b. Kanunî Yetki Sınırlaması: TK 395(1)	227
3. Temsilci Lehine İşlemlerinin İradî Bir Sınır Olarak Ele Alınması	237
E. Temsil Yetkisinin Kötüye Kullanılması.....	243
1. Genel Olarak	243
2. Hileli Anlaşma.....	244
3. Temsilcinin Kasten Temsil Olunan Zararına İşlem Yapması	247
VI. Yetkisiz Temsil ve Sonuçları.....	254
A. Genel Hükümlerin Uygulanması	254
B. Askıda Hükümsüzlük	256
C. İcazet Verilmesi.....	256
D. Diğer Sonuçlar	260

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKETİN İRADİ TEMSİLİ

I. İradî Temsil Yetkisi ve Organ Temsilinden Farkları	261
II. TK 371(7) Çerçevesinde İradî Temsil.....	262
A. Hükümün Arka Planı ve Amacı	262
B. TK 371(7) Uyarınca Yetki Verilmesi Usulü	267
1. İki Aşamalı Usul.....	267

2. İç Yönerge ile Yetki Çerçevesinin Çizilmesi	269
3. Yönetim Kurulu Kararıyla Yetki Verilmesi	272
C. Yetki Verilebilecek Kişiler	274
1. Organsal Temsil Yetkisi Bulunmayan Yönetim Kurulu Üyeleri	274
2. Uygulanması İmkânsız Bir Koşul: Şirkete Hizmet Akdiyle Bağlı Olanlar	276
D. Yetki Kapsamı ve Sınırlamaların Etkisi	278
1. Hükümde “Ticarî Vekil” Kavramına Yapılan Atfın Anlamına Dair Fikirler	278
2. Hükmün Amaç Odaklı Yorumu	280
3. Yetki Kapsamının Çizilmesi	282
a. Kapsamın Belirlenmesi Yöntemi	282
b. Sınırlama Türleri	283
i. Genel Olarak	283
ii. Konu Bakımından	284
iii. Miktar Bakımından	285
iv. Yetkinin Kullanım Şekli Bakımından	286
v. İşlemin Karşı Tarafı Bakımından	288
vi. İşlemin Gerçekleştiği Coğrafi Bölge Bakımından	289
vii. Yetki veya İşlemin Geçerliliğinin Bir Organ Kararına Bağlanması	289
4. Yetkinin Görünmeyen Sınırları: Özel Yetki Gerektiren İşlemler	291
5. İç Yönergedeki Yetki Kapsamının Yorumu	294
6. Sınırlamaların İleri Sürülebilirliği	296
a. Genel Olarak	296
b. BK 552 Anlamında Mağaza Görevlileri Açısından	297
E. Yetki Kapsamının Değiştirilmesi ve Yetkinin Geri Alınması	299
1. Yetki Kapsamındaki Değişiklikler	299
2. Temsilcilerdeki Değişiklikler	300

F. Eleştiriler ve Değerlendirme	301
1. Genel Olarak	301
2. Başarısız Bir Hüküm Olarak TK 371(7)	302
3. Tartışmaya Açık Bir Norm Olarak TK 371(7).....	304
III. Ticarî Temsilci ve Ticarî Vekil Atanması.....	308
A. İnceleme Kapsamı Üzerine	308
B. Atama İçin Ticari İşletmenin Varlığının Aranmaması	309
C. Atama ve Azil Yetkisi	310
1. Genel Olarak	310
2. 7511 Sayılı Kanun'la Yapılan Değişiklik Öncesi Durum.....	310
3. Mevcut Durum	313
D. Yönetim Kurulu Üyelerine İradî Temsil Yetkisi Verilmesi	315
E. Yetki Kapsamı	318
IV. BK'nın Genel Hükümlerine Göre Temsil	320
A. Genel Olarak	320
B. Yetki Kapsamı	321
C. Tahammül ve İhmal Yoluyla Oluşturulan Görünüşe Güvenin Korunması	323
1. Kavram	323
2. Anonim Şirketin Temsili Bağlamında Örnekler	325
V. İradî Yetkinin Sona Ermesi.....	329
A. Genel Olarak.....	329
B. Özellik Arz Eden Hâller.....	330
1. Yetki Veren Organ Temsilcinin Yetkisinin Sona Ermesi.....	330
2. Şirketin Sona Ermesi	331
3. Şirketin Fiil Ehliyetini Kaybı.....	333
4. TK 371(7)'ye Özel Durumlar	334

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ANONİM ŞİRKETİN TEMSİLİNDE ÖZEL
DURUMLAR

I. Giriş	337
II. Temsile Yetkili Kişiler ve Yetki Kapsamı Açısından	338
A. Tasfiye Hâlinde	338
1. Genel Olarak	338
2. Tasfiye Memurlarının Yetkisi	339
a. Yetkinin Kullanılma Şekli	339
b. Yetkinin Kapsamı	342
i. Genel Olarak	342
ii. Tasfiye Amacının Etkisi	344
iii. Aktifleri Satma Yetkisi	347
3. Yönetim Kurulunun Yetkileri	348
B. İflas Hâlinde	349
C. Konkordato Sürecinde	352
D. Kayyım Tayini Hâlinde	357
1. Genel Olarak	357
2. Yönetim Kayyımı Tayini	358
3. Temsil Kayyımı Tayini	361
4. Ceza Muhakemesi Kanunu Kapsamında Kayyım Tayini	364
III. Temsile Konu İşlem Açısından	367
A. Şirket Tüzel Kişilik Kazanmadan Şirket Adına Yapılan İşlemler	367
1. Genel Olarak	367
2. Düzenleme, Kökenleri ve Amacı	369
3. İşlem Yapanların Sorumluluğu	370
4. Şirketin İşlemi Kabulü	372
a. Genel Olarak	372
b. Yönetim Kurulu Tarafından Kabul	373
c. Özel Olarak: İşlemin Esas Sözleşme Hükmüyle Kabulü	375

B. Pasif Temsil.....	378
1. Genel Olarak	378
2. Organsal Temsil Özelinde	379
3. Tebligat Kanunu Kapsamında	382
C. Bilginin İsnadı.....	383
1. Genel olarak	383
2. Organların Bilgisinin İsnadı	385
D. Yargı Makamları Önünde Temsil.....	387
1. Genel Olarak	387
2. Ceza Muhakemesi Özelinde	391
E. Kambiyo Taahhütlerinde Temsil	393
1. Genel Olarak	393
2. Yetki Kapsamı Bakımından	394
3. Yetkisiz Temsilin Sonuçları	398
F. Taşınmazları Konu Alan Tasarruflar.....	399
G. Yabancılık Unsuru Barındıran Hâllerde.....	401

BEŞİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKETİN TEMSİLİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK

I. Organsal Yetkinin Genişliği Esasının Sorgulanması	403
II. TK'daki Mevcut Düzenlemelerin Eleştirisi.....	405
III. Organsal Yetki Sınırlarının Tesciline Dayalı Yeni Bir Sistem Önerisi	407
A. Yaklaşım	407
B. Öneriler.....	410
C. Hüküm Önerileri.....	417
D. Hüküm Önerilerine Dair Notlar	418
SONUÇ	423
KAYNAKÇA.....	433